

2019-05-29

HSN 357-2019

2019-02-28

U2019/00304/UH

Regeringskansliet
103 33Stockholm

Betänkandet En långsiktig, samordnad och dialogbaserad styrning av högskolan. Förslag till yttrande

Region Västerbotten tackar för möjligheten att svara på remissen av betänkandet En långsiktig, sammanhållen och dialogbaserad styrning av högskolan (SOU 2019:6).

Utredaren presenterar en rad förslag som Region Västerbotten nedan redovisar synpunkter på:

4.6 Förstärkning av vissa normer i högskolelagen

Vi föreslår att:

Regeringen tar initiativ till förändringar i högskolelagen (1992:1434), inklusive den ytterligare beredning som behövs, i syfte att i lagen markera:

- att lärosäten och staten som huvudman ska främja och värna akademisk frihet, som en förutsättning för forskning och utbildning på vetenskaplig grund samt för lärosätenas roll som en självständig och kritiskt reflekterande kraft i samhället;
- lärosätenas och den enskilda lärarens frihet i utbildningens utformning;
- lärarens och forskarens möjlighet till deltagande i beslut och beredning av frågor som rör forskning och utbildning; och
- att det normalt ska ingå både utbildning och forskning i tillsvidareanställda vetenskapligt kompetenta lärarens arbetsuppgifter.

De legitimationsgrundande vårdutbildningarna och klinisk forskning bedrivs idag i en nära samverkan mellan lärosätena och hälso- och sjukvårdens huvudmän. Region Västerbotten anser att samverkan med regioner och kommuner är en viktig del i förutsättningarna för bedrivandet av en högkvalitativ utbildning och forskning inom hälso- och sjukvårdens område och saknar därför i förslaget stöd för denna samverkan.

Dagens studenter är morgondagens medarbetare i hälso- och sjukvården. Utbildningen vid universitet och högskola behöver därför ge studenterna goda förutsättningar att verka i framtidens hälso- och sjukvård där de utöver aktuella kunskaper inom sin profession också behöver ha förutsättningar att medverka i hälso- och sjukvårdens pågående transformation mot digitalisering och en nära och kunskapsbaserad vård. Region Västerbotten anser därför att lärare i kliniska ämnen inom legitimationsgrundande vårdutbildningar bör ha en aktuell och solid förankring i klinisk hälso- och sjukvårdsverksamhet och att även denna aspekt beaktas i den fortsatta beredningen av förändringarna i högskolelagen.

5.1.1 En samlad proposition för högre utbildning och forskning vart fjärde år

Vi föreslår att:

Region Västerbotten

Regionens hus, Köksvägen 11, 901 89 Umeå
Telefon: 090-785 00 00, telefax: 090-13 68 82
E-post: regionen@regionvasterbotten.se Org.nr: 232100-0222
VAT-nr: SE232100022201 Bankgiro 5728-3061

2019-05-29

- En samlad proposition för högre utbildning och forskning lämnas en gång per mandatperiod.

Region Västerbotten har inga synpunkter på detta förslag.

5.1.4 Regeringens behov av underlag till en samlad proposition

Vi föreslår att:

- UKÄ ges i uppdrag att inför en samlad proposition för högre utbildning och forskning lämna underlag för den högre utbildningen.

Region Västerbotten har inga synpunkter på detta förslag men anser det angeläget att det säkerställs att behov och obalanser ur det regionala perspektivet belyses i underlaget.

5.2.3 En mer långsiktig, fokuserad och dialogbaserad styrning

Vi bedömer att:

- Regeringens styrning av högre utbildning och forskning bör ha ett dialogbaserat och fyraårigt perspektiv med avseende på mål, dimensionering, uppdrag och resurstilldelning.

Vi föreslår att:

- Regleringsbrevet för varje lärosäte utformas med utgångspunkt i den samlade propositionen för högre utbildning och forskning genom en fördjupad dialog med lärosätet, och reglerar resurser, utbildningsmål samt särskilda uppdrag och bemyndiganden med ett fyraårsperspektiv.
- Som komplement till regleringsbrevet införs ett dialogbaserat och lärosätetsanpassat styrinstrument i form av fyraåriga överenskommelser där varje lärosätes mål och uppföljningskriterier formuleras för ett antal av politiken prioriterade områden.
- Det gemensamma regleringsbrevet tas bort och långsiktiga mål eller anvisningar läggs i förordning, medan andra mål ges en mer lärosätesspecifik utformning.

Region Västerbotten är positivt till en ökad långsiktighet i styrningen. Utredningen menar att regeringen och lärosätena på sin respektive nivå har ansvar för att identifiera samhällsbehov vilket vi tolkar som att lärosätena ansvarar för detta på regional nivå. Utredarna anser angående principer för styrningen att en *ändamålsenlig rollfördelning är att riksdagen och regeringen formulerar övergripande mål för verksamheten utifrån sitt nationella helhetsansvar, men att lärosätena och professionen får arbeta med dessa mål på olika sätt utifrån sina olika förutsättningar.* Region Västerbotten ser i detta en risk för otydlighet vad gäller hur regionala behov av samordning och prioriteringar mellan lärosäten ska identifieras och hanteras i beslutsprocessen. Under 5.2.5 lyfter utredarna fram samverkan som ett exempel på område som beslutsprocessen bör stödja och föreslår vidare under 7.5 att styrning och uppföljning av prioriterade samverkansaspekter kan ske inom ramen för överenskommelserna och deras uppföljning. Region Västerbotten anser mot bakgrund av att detta att det är angeläget att beredningsprocessen för den dialogbaserade styrningen säkerställer att beslutsunderlaget tillräckligt belyser behov och förutsättningar även ur ett regionalt samhällsperspektiv. Detta för att skapa goda

2019-05-29

förutsättningar för såväl lärosätenas uppfyllande av de med regeringen överenskomna målen som en bred förankring i samhället.

5.4.1 Behovet av samlade och oberoende analyser

Vi bedömer att:

- Det finns behov av en analysfunktion inom det utbildnings och forskningspolitiska området med uppgift att göra samlade och oberoende analyser och uppföljningar som kan ligga till grund för framtida politiska prioriteringar men även kan utgöra stöd för lärosätenas och andra intressenters arbete.

5.4.2 En analysfunktion inom högre utbildning och forskning

Vi föreslår att:

- Det inrättas en analysfunktion med uppdraget att göra samlade och oberoende analyser och uppföljningar med syfte att ligga till grund för framtida politiska prioriteringar men även kan utgöra stöd för lärosätenas och andra intressenters egna arbete.
- Analysfunktionen ges i uppdrag att inkomma med en samlad analys inför propositionen för högre utbildning och forskning, och att utöver detta göra analyser av högre utbildning och forskning.
- Uppdraget ska vara utformat så att analysfunktionen ges mandat att själv välja frågeställningar och metoder för sina analyser samt hur de sprids.

5.4.3 Organisatorisk form och finansiering

Vi föreslår att:

- Analysfunktionen inrättas som en kommitté med ett kontinuerligt uppdrag.
- Kommittén utgörs av en expertgrupp (maximalt tio personer) bestående av en bred representation av ledamöter från olika delar av samhället.
- Expertgruppens ledamöter inklusive ordförande utses av regeringen på sex år.
- UKÄ utgör värd för analysfunktionen.
- Analysfunktionen ges namnet Expertgruppen för analys av högre utbildning och forskning.

Region Västerbotten är positivt till att en oberoende analys tas fram som underlag för inför propositionen för högre utbildning och forskning.

Vi är däremot negativa till den organisatoriska form som föreslås då vi bedömer att den saknar förutsättningar för att uppfylla de krav på representativitet som behöver ställas ur ett vidare samhällsperspektiv. Vi anser därför att frågan om hur framtagande av den oberoende analysen ska organiseras behöver utredas vidare separat och ser gärna en utformning att där berörda myndigheter och olika offentliga aktörer som redan har en etablerad struktur för samverkan görs delaktiga.

6.2.1 Vad ska styra utbildningsutbudets utformning?

Vi föreslår att:

2019-05-29

- Regeringen tar initiativ till att det i författning skrivs in att utbildningsutbudet vid universitet och högskolor ska utformas med hänsyn till kunskapsutvecklingen och svara mot studenternas efterfrågan samt arbetslivets och samhällets behov.

Region Västerbotten är positivt till förslaget men anser det angeläget att man beaktar behoven av kompetensförsörjning inom samhällsviktiga funktioner även ur ett regionalt perspektiv. Det är också viktigt att utbildningsutbudets utformning sker i dialog och samverkan med berörda myndigheter och olika offentliga aktörer.

6.2.2 Behöver utbildningsutbudet styras tydligare utifrån arbetsmarknadens behov?

Vi bedömer att:

- Utformningen av utbildningsutbudet bör fortsatt vara lärosätenas ansvar. Regeringen bör dock styra utbildningens omfattning på totalnivå, samt omfattningen av vissa utbildningar som leder till legitimationsyrken och där behovet påverkas av politiska beslut.

Vi föreslår att:

- Regeringens styrning av utbildningsutbudet sker genom att i regleringsbrev ange fyraåriga utbildningsuppdrag till respektive lärosäte.
- Utbildningsuppdraget innehåller mål om antal helårsstudenter på totalnivå samt mål för antal examina inom vissa utbildningar som leder till legitimationsyrken.
- I utbildningsuppdraget ingår även eventuella särskilda åtaganden som lärosätet och regeringen fastställt i dialog.

Region Västerbotten är positiva till förslaget om fyraåriga utbildningsuppdrag för utbildningar ledande till legitimationsyrken. Vi anser att det skulle vara av värde för regeringens beslutsunderlag om landets regionkommuner gavs möjlighet till att i samband med beredningsprocessen ge synpunkter på föreslagna mål för antal examina vid de i respektive region belägna lärosätena. Se även punkt 5.2.3

6.2.3 Hela landets behov av utbildning

Vi bedömer att:

- Det arbete som har inletts med att skapa nationella och regionala samverkansarenor bör utvecklas vidare.
- Både nationella och regionala behov av kompetens- och kunskapsförsörjning bör vara delar i lärosätenas planering av utbildningsutbudets utformning.
- Samarbeten mellan lärosäten för att åstadkomma arbetsdelning kring utbildningsutbudet bör utvecklas vidare.

Region Västerbotten instämmer i utredarens bedömning.

Vi föreslår att:

- UKÄ ges i uppdrag att lämna de förslag som krävs för att möjliggöra gemensamma examenstillstånd eller examenstillstånd som bygger på

2019-05-29

överenskommelser om att ett annat lärosäte bidrar med nödvändig kompetens.

- Frågan om hur man kan underlätta för två eller flera lärosäten att bedriva gemensamma utbildningar utreds.

Region Västerbotten är positivt till att lärosätenas möjligheter till samarbete ökas för att behoven av utbildningsutbud över hela landet ska kunna tillgodoses. Dock hade vi önskat en bredare ansats i uppdraget till UKÄ än ovanstående två förslag. Redan idag finns goda exempel på regionaliserade utbildning såsom läkarutbildningen vid Umeå Universitet vilket även skulle kunna prövas inom andra områden som till exempel utbildning av specialistsjuksköterskor. Utbildningar där de teoretiska delarna ges som distansutbildning och VFU ges på flera orter i samarbete med regioner eller kommuner är en annan möjlighet för ökad tillgängligheten till utbildningen samt tillgodose hela landets behov av högre utbildning.

6.3.1 Vad är högskolans roll i det livslånga lärandet?

Vi bedömer att:

- Lärosätenas ansvar för yrkesverksammas fortbildning behöver tydliggöras
- Om regeringen av utbildningspolitiska skäl vill prioritera viss utbildning är detta ett ställningstagande som öppet bör redovisas.

I enlighet med utredningens bedömning håller vi med om att regeringens utbildningspolitiska beslut öppet bör redovisas och anser att lärosätenas ansvar för yrkesverksammas fortbildning behöver utredas vidare och tydliggöras.

- Den kursbaserade högskoleutbildningen ger goda förutsättningar för livslångt lärande inom nuvarande system.
- Utökad uppdragsutbildning och öppen nätbaserad utbildning är viktiga instrument för att stärka lärosätenas arbete med livslångt lärande.

Den kursbaserade högskoleutbildningen ger goda förutsättningar för livslångt lärande men kan förbättras ytterligare genom att öka samverkan mellan hälso- och sjukvårdsverksamheterna och deras huvudmän och universitet/högskolor. Genom ökad samverkan kan universitet/högskolor bättre möta hälso- och sjukvårdens behov. Utökad uppdragsutbildning kan vara ett resultat av ökad samverkan. Vi instämmer i utredarens bedömning angående nätbaserad utbildning, flera kurser och program är i norra sjukvårdsregionen redan nätbaserade vilket vi gärna ser utvecklas ytterligare.

- Uppdrag från olika offentliga aktörer till högskolan behöver vara långsiktiga så att de kan integreras på ett ändamålsenligt sätt i verksamheten.

Region Västerbotten instämmer i denna bedömning och anser att detsamma bör gälla även lärosätenas uppdrag till offentliga aktörer.

Vi föreslår att:

- Regeringen tar initiativ till att det i högskolelagen (1992:1434) åter regleras att det i utbildning på grundnivå och avancerad nivå även ingår fortbildning och vidareutbildning.

Region Västerbotten är positiva till att lärosätenas uppdrag inom fortbildning och vidareutbildning av yrkesverksamma förtydligas genom att regleras i lag då tillgång

2019-05-29

till fort- och vidareutbildning för de yrkesverksamma är en förutsättning för att bedriva och utveckla en hälso- och sjukvård av hög kvalitet.

Förslaget till att reglera att det i utbildning på grundnivå och avancerad nivå även ingår fortbildning och vidareutbildning behöver förtydligas. Tolkat som att utbildning på grund- och avancerad nivå bör tillgängliggöras som del i yrkesverksammas livslånga lärande så är vi positiva till förslaget. Att fortbildning och vidareutbildning regleras på avancerad nivå kan stärka att utbildningen bättre svarar upp på verksamhetens behov och ställer ökade krav på att utbildningen är aktuell. Det kan även innebära ett utökat utbud av kurser inom program som kan läsas fristående vilket välkomnas.

Att fortbildning och vidareutbildning regleras på grundnivå är mer komplicerat och bidrar till att utbildningens omfattning på grundnivå (ffa vad gäller sjuksköterskeutbildningen) kan behöva utökas då det i dagsläget är en stor variation på studenternas förkunskaper då de påbörjar sina studier. I grundutbildningen behöver studenterna lära sig grunderna i yrket och förbereda sig på att kunna arbeta med barn, äldre, inom olika specialiteter etc. Att anpassa kurser inom grundutbildning så att de även kan fungera som fortbildning och vidareutbildning för yrkesverksamma skulle därför vara mer svår genomförbart då examinationsmålen vara desamma för alla studenter på utbildningen oavsett deras förkunskaper. Region Västerbotten välkomnar att fler kurser som ingår i program blir tillgängliga för yrkesverksamma att läsa som fristående kurser.

En faktor som ofta kan vara begränsande för yrkesverksamma att läsa kurser vid universitet/högskola är att individen inte har möjlighet att delta under den tid då kursen ges. Ett ökat utbud av nätbaserade kurser med möjlighet att läsa på deltid och utan bundenhet till fasta kurstider skulle sannolikt öka möjligheterna till kompetensutveckling för yrkesverksamma.

6.3.2 Ekonomiska hinder för flexibla utbildningsformer försvårar utbud för fortbildning

Vi bedömer att:

- Det prestationsbaserade resurstilldelningssystemet (helårsstudenter och helårsprestationer) för utbildning på grundnivå och avancerad nivå medför att utbildningar som på olika sätt är flexibla för studenten ofta är ekonomiskt ofördelaktiga för lärosätena att erbjuda.

Region Västerbotten instämmer i utredarens bedömning.

- Det är individens syfte med en utbildning som avgör om den är fortbildning eller annan utbildning.

Vi instämmer inte i denna bedömning då vår uppfattning är att det är arbetsgivaren som i dialog med den anställda som avgör vad som kan räknas som fortbildning och därmed kan motivera beviljande av tjänstledighet för utbildning, vanligen enligt kriteriet att utbildningen bedöms vara till nytta för verksamheten och dess uppdrag. Vi noterar också utredarens bedömning "Med hänsyn till svårigheterna att identifiera fortbildning och bedöma konsekvenserna för annan utbildning föreslår vi ingen särskild ersättning för fortbildning" vilken vi inte instämmer i enligt ovanstående motivering.

Vi föreslår att:

2019-05-29

- Prestationer ges minskad betydelse i resurstilldelningssystemet för utbildning på grundnivå och avancerad nivå.

Region Västerbotten har inga synpunkter på detta förslag.

6.4.2 Dimensionering av utbildning på forskarnivå

Vi bedömer att:

- Både regeringen och lärosätena har ett ansvar att på sina respektive nivåer ha en uppfattning om forskarutbildningens omfattning och inriktning utifrån olika behov, att följa utvecklingen i ljuset av detta och vid behov vidta åtgärder.
- Det samlade anslag vi föreslår ger en ökad flexibilitet för såväl lärosätena som regeringen när det gäller utformningen av eventuell styrning av utbildning på forskarnivå.

6.6.1 Balansen mellan direkta anslag och externa medel

Vi föreslår att:

- Regering och riksdag uttalar ett mål och formulerar en plan för att andelen direkta statsanslag ska utgöra minst hälften av de totala forskningsintäkterna vid universitet och högskolor i landet inom den närmaste åttaårsperioden.

Region Västerbotten tar inte ställning till detta förslag men noterar att det kan innebära en risk för att de direkta statsanslagens storlek indirekt styrs av mängden externa forskningsmedel vilken kan förändras över tid beroende på t ex kapitalmarknadens utveckling.

”Vi ser det som legitimt att regering och riksdag bedömer behovet av forskningsresurser bl.a. med hänsyn till utmaningar i samhället eller olika kunskapsområden. Varken kunskapsutvecklingen eller samhällets kunskapsbehov kan dock förutses, och ofta nog kommer båda att förutsätta tvärvetenskap och utveckling av nya forskningsområden. Områden som anses behöva särskilda satsningar bör också kunna avgränsas olika över tid. Vi föreslår således inte någon återgång till en fast indelning av lärosätenas anslag i olika vetenskapsområden. Styrning av forskningsmedlen till vissa områden kan som i dag göras via de forskningsfinansierande myndigheterna eller genom särskilda satsningar såsom strategiska forskningsområden. Det är dock viktigt att denna styrning utformas på ett ändamålsenligt sätt. Vi menar att följande principer bör gälla.

För det första bör styrning mot vissa områden baseras på en analys som visar på tydliga brister, luckor eller utvecklingsbehov. Givet statens roll att framför allt ansvara för sådant som är samhällsviktigt men inte säkerställs av andra aktörer måste en sådan analys ta hänsyn även till de privata finansierarnas prioriteringar, med inriktningen att balansera eller kompensera dessa.

För det andra måste områden som pekas ut vara tillräckligt breda för att inte inkräkta på forskningens frihet. Eventuella behov att få mycket specifika frågor belysta bör hanteras som uppdragsforskning.

2019-05-29

För det tredje bör fördelningen mellan olika områden som resurser ska satsas på göras samlat och på nationell nivå innan fördelning mellan lärosäten kommer in i bilden.

Fördelning mellan lärosäten måste, för det fjärde, göras efter bred utlysning och sakkunnigprövning utifrån tydliga kriterier.”

6.6.5 Översyn av de statliga forskningsfinansiärerna

Vi föreslår att:

- En översyn av den statliga externa finansieringen av forskningen görs. Översynen bör omfatta såväl forskningsråden och Vinnova som övriga myndigheter som finansierar forskning. Syftet med översynen ska vara att säkerställa att den statliga forskningsfinansieringen är ändamålsenligt organiserad.

Region Västerbotten har inga synpunkter på detta förslag.

7.2 Förslag till en ny formulering i högskolelagen

Vi föreslår att:

- Regeringen tar initiativ till att förändra lydelsen i 1 kap. 2 § högskolelagen (1992:1434) så att det anges att det i högskolornas uppgift ska ingå att samverka med det omgivande samhället och verka för att den kunskap och kompetens som finns vid högskolan kommer samhället till nytta.

Region Västerbotten är positivt till detta förslag.

7.4 Samverkan som en del av ett nationellt kvalitetssäkringssystem

Vi föreslår att:

- Bedömning och uppföljning av lärosätenas samverkansarbete primärt sker inom ramen för det nationella kvalitetssäkringssystemet för utbildning och forskning med UKÄ som ansvarig myndighet.

Region Västerbotten har inga synpunkter på detta förslag men vill poängtera att den föreslagna modellen med uppföljning av samverkan primärt via ett system ställer stora krav på att kvalitetssäkringssystemet är tillräckligt väl utformat för denna uppgift.

- Regeringen kan för att få en samlad nationell bild av specifika områden ge UKÄ i uppdrag att genomföra tematiska utvärderingar.

Region Västerbotten har inga synpunkter på detta förslag.

7.5 Styrning och uppföljning genom överenskommelser

Vi föreslår att:

- Styrning och uppföljning av prioriterade samverkansaspekter kan ske inom ramen för överenskommelserna och deras uppföljning.

7.6 Att främja samverkan ekonomiskt

2019-05-29

Vi föreslår att:

- Regeringen bör för större och långsiktiga satsningar och för specifika samverkansaspekter lämna uppdrag om utlysningar vars beredningsprocess är transparent. För att förstärka långsiktigheten i samverkansarbetet övergår dessa medel, efter utvärdering, till ordinarie anslag till lärosätet.

Region Västerbotten anser fördelning av medel för att främja samverkan genom utlysningar inte är ändamålsenligt för landets regionkommuner och att förslaget därför bör kompletteras så att även dessa behov kan tillgodoses. Vi är också tveksamma till att dessa medel övergår i ordinarie anslag då det kan försvåra en anpassning över tid till förändrade behov och förhållanden i samhället.

7.8 Innovationssystemet**Vi föreslår att:**

- Högskolans roll i det nationella innovationssystemet belyses i en särskild utredning.

Region Västerbotten instämmer i detta förslag.

8.3 Långsiktig strategi för ökad jämställdhet**Vi bedömer att:**

- Regeringen bör fortsatt ha jämställdhetsintegrering som huvudsaklig strategi för ökad jämställdhet inom högskolan.
- Jämställdhet bör finnas med som ett bedömningsområde i kvalitetssäkringsystemet för utbildning och forskning.
- Lärosätesspecifika mål inom prioriterade jämställdhetsområden kan finnas med i överenskommelserna mellan regering och lärosäte.
- Utvärderingar och indikatorer för uppföljning bör utvecklas vidare inom området för att utgöra underlag för nationell uppföljning och jämförelse.

Vi föreslår att:

- Regeringen överväger att ge UKÅ ett tydligt ansvar för utvärdering och uppföljning av högskolans jämställdhetsarbete
- Regeringen föreslår riksdagen att tidigare beslutade principer för rekryteringsmålen för professorer inte längre ska gälla.
- Nuvarande form för hur regeringen sätter lärosätesspecifika mål för andelen kvinnor vid nyrekrytering av professorer bör upphöra vid utgången av 2019.

Region Västerbotten har inte tagit ställning till detta förslag.

9.2.1 Ett samlat anslag**Vi föreslår att:**

- Utbildning och forskning ses som en samlad verksamhetsgren där all verksamhet vid lärosätet ingår.
- Varje lärosäte tilldelas ett samlat anslag för denna verksamhetsgren.

2019-05-29

- För det samlade anslaget redovisas en utbildningsram och en forskningsram där utbildningsramen motsvarar dagens anslag till utbildning på grundnivå och avancerad nivå och forskningsramen dagens anslag till forskning och utbildning på forskarnivå.
- Utöver de medel som ingår i utbildningsramen och forskningsramen kan det i det samlade anslaget ingå särskilda medel för utpekade ändamål.

Region Västerbotten har inte tagit ställning till detta förslag.

9.3.1 Den fasta basen

Vi föreslår att:

- Hälften av utbildningsramen utgör en bas som inte varierar med det faktiska antalet helårsstudenter eller deras prestationer. Region Västerbotten har inte tagit ställning till detta förslag.

Region Västerbotten har inte tagit ställning till detta förslag.

9.3.2 Resultatbaserad ersättning baserat på antalet helårsstudenter

Vi föreslår att:

- Hälften av utbildningsramen görs rörlig och beroende av antalet studenter.
- Den rörliga delen avräknas årligen och baseras på antalet helårsstudenter det aktuella budgetåret.

Region Västerbotten har inte tagit ställning till detta förslag.

Antalet helårsstudenter som grund för tilldelning

Vi föreslår att:

- Den rörliga ersättningen baseras endast på antalet helårsstudenter.

Region Västerbotten har inte tagit ställning till detta förslag.

Ersättningsbelopp ersätts med ett mål för antalet helårsstudenter

Vi föreslår att:

- För varje lärosäte fastställs ett mål för antalet helårsstudenter. Understiger det faktiska antalet helårsstudenter målet, reduceras den rörliga tilldelningen med ett belopp motsvarande den genomsnittligt beräknade ersättningen per helårsstudent.
- Outnyttjat anslag upp till 10 procent av den beräknade rörliga delen av tilldelningen får sparas. Helårsstudenter, som inte ersätts, upp till ett värde motsvarande 10 procent av lärosätets mål för antalet helårsstudenter, får sparas.

Region Västerbotten har inte tagit ställning till detta förslag.

9.4.1 Förslag kopplade till dagens modell för tilldelning

Vi bedömer att:

2019-05-29

- En ändamålsenlig tilldelning av medel för forskning inte går att uppnå med ett fåtal indikatorer. I stället bör tilldelningen kontinuerligt anpassas till forskningspolitikens mål och bestå av flera olika delar.

Vi föreslår att:

- Ett utökat utbildningsuppdrag leder till en ökning av lärosätets forskningsram.

Region Västerbotten ser positivt på detta förslag då forskning är en förutsättning för att långsiktigt säkerställa tillgången till disputerade lärare vilket är angeläget inte minst inom de legitimationsgrundande yrkesutbildningarna. Dock ser vi en potentiell risk att lärosäten väljer att använda en utökning av forskningsramen som motiveras av ett utökat utbildningsuppdrag inom ett område till forskning inom ett annat område. Det skulle innebära att den effekt om ökat samband mellan utbildning och forskning som förslaget syftar till kan utebli inom vissa områden. Möjligen kan detta regleras i de överenskommelser som träffas mellan regeringen och respektive lärosäte.

Det är vår förhoppning att en starkare koppling mellan utbildningsuppdrag och tilldelning av forskningsmedel kan ge förutsättningar för fler kombinationstjänster inom hälso- och sjukvården.

- Nuvarande anslagstilldelning baserat på betygssättning av lärosätenas samlade samverkansarbete upphör.

Region Västerbotten anser att samverkan mellan lärosäten och aktörer inom hälso- och sjukvårdsområdet, för att främja den kliniska forskningen och de legitimationsgrundande yrkesutbildningarna, bör beaktas vid tilldelning av forskningsmedel.

- En omfördelning mellan olika lärosäten av anslagsmedlen som tilldelas för forskning kan övervägas när andelen direkta anslag av de totala forskningsintäkterna avsevärt ökat.

Region Västerbotten har inte tagit ställning till detta förslag.

9.4.2 En ökad andel direkta anslag kan uppnås genom omfördelning av statliga medel för forskning**Vi föreslår att:**

- En ökad andel direkta anslag för forskning kan finansieras genom omfördelning från statliga forskningsfinansiärer. Medel som omfördelas från statliga forskningsfinansiärer bör fördelas till lärosätena utifrån respektive lärosätets historiska tilldelning av bidrag från de berörda finansiärerna.

Region Västerbotten är negativt till detta förslag då det sannolikt kommer att gynna de största lärosätena vilka haft störst tilldelning historiskt. Vi anser därför att istället de forskningspolitiska målen ur både nationellt och regionalt perspektiv bör vara utgångspunkten även vid omfördelning av medel.

9.4.3 Övrig ökning av direkta anslag till forskning

2019-05-29

Vi föreslår att:

- Övrig ökning av direkta anslag för forskning fördelas som långsiktiga strategiska satsningar, i proportion till nuvarande tilldelning eller med en eller flera kvalitetsindikatorer.

Se 9.4.2.

- Om regeringen bedömer att medel ska fördelas med kvalitetsindikatorer ges en eller flera expertmyndigheter, t.ex. Vetenskapsrådet, Vinnova eller UKÄ, i uppgift att ta fram dessa i samverkan med universitet och högskolor.

Region Västerbotten har inga synpunkter på detta förslag.

9.5 Särskilda medel**Vi bedömer att:**

- Inom ramen för det samlade anslaget bör särskilda medel även fortsättningsvis ingå.

Vi föreslår att:

- Medel på dagens anslag 2:65 Särskilda medel till universitet och högskolor överförs till respektive lärosätes samlade anslag.

Region Västerbotten har inga synpunkter på detta förslag.

9.6 Ett lärosätesexempel

Region Västerbotten anser att en mer utförlig konsekvensanalys borde genomförts. Det exempel som redovisas gäller ett stort lärosäte i en storstadsregion vilket inte är representativt vare sig för mindre lärosäten eller landets mer glesbefolkade delar.

9.7 Vissa riktade utbildningssatsningar inom högskoleområdet**Vi bedömer att:**

- Riktade satsningar inom utbildningsområdet bör fördelas genom ett utlysningförfarande.

Vi föreslår att:

- UHR görs till förstahandsalternativ för att administrera riktade utbildningssatsningar inom högskoleområdet.

Region Västerbotten har inte tagit ställning till detta förslag.

10.5 Författningsreglering**Vi föreslår att:**

- Långsiktig styrning som i dag ingår i regleringsbrev i stället regleras i förordning.

2019-05-29

Region Västerbotten har inte tagit ställning till detta förslag.

11 Konsekvenser av förslagen

När det gäller *bedömning och uppföljning av lärosätenas samverkansarbete* menar vi att detta primärt bör ske inom ramen för det nationella kvalitetssäkringssystemet för utbildning och forskning med UKÄ som ansvarig myndighet.

Se kommentar under punkt 7.4

REGION VÄSTERBOTTEN

Anna-Lena Danielsson
Hälso- och sjukvårdsnämndens ordförande

Brita Winsa
Hälso- och sjukvårdsdirektör